



INSPIRATIONSPUNKTER

[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

20. februar 2018

Samråd i ERU den 1. marts 2018 – Spørgsmål L - O stillet efter ønske fra Morten Bødskov (S)

[Indledning/Baggrund]

- Tak for invitationen til samrådet.
- Det overordnede emne for samrådet er rammerne for et realkreditinstituts muligheder for at tilføre kapital ved at tilskynde sine kunder til at købe aktier i instituttet.
- Baggrunden for samrådet i dag er, at Nykredit sidste år offentliggjorde planer om en børsnotering.
- På baggrund af Nykredits daværende planer om børsnotering offentliggjorde Økonomisk Ugebrev en række artikler med et forslag til en alternativ model for kapitaltilførsel.
- I korte træk går modellen ud på, at i forbindelse med at gennemføre den på daværende tidspunkt planlagte børsnotering, kunne Nykredit vælge en model, hvor kunderne blev tilbudt at købe aktier, når de optog et realkreditlån gennem Nykredit mod en rabat på bidragssatsen.

- Efter offentliggørelsen af modellen i Økonomisk Ugebrev, skrev Forbrugerrådet TÆNK til mig og gjorde mig opmærksom på, at man mener, at modellen kan medføre nogle u hensigtsmæssige konsekvenser for kunderne.
- Forbrugerrådet peger på, at det vil sætte Nykredits rådgivere i en uholdbar dobbeltrolle, hvor de både skal sælge instituttets aktier og samtidigt rådgive kunderne om deres privatøkonomiske forhold.
- Som bekendt har Nykredit imidlertid besluttet en anden model for at få tilført kapital, hvor en række pensionsinstitutter indskyder kapital i Nykredit.
- Morten Bødskov har stillet fire spørgsmål, som omhandler realkreditinstitutters mulighed for at benytte den omtalte model og de virkninger, som modellen kan have.
- Inden jeg besvarer spørgsmålene, vil jeg kort redegøre for de aktuelle regler, som gælder for finansielle virksomheders salg af egne aktier til deres kunder, herunder lånefinansierede køb af egne aktier.

Reglerne for finansielle virksomheders salg af egne aktier

- Reglerne om finansielle virksomheders salg af egne aktier og andre kapitalinstrumenter består overordnet af to dele:

1. Et forbud mod, at et pengeinstitut låner kunden penge til at købe aktier i det pågældende institut, og krav til hvilke aktier der kan tælle med i et instituts kapitalopgørelse.
2. God skik reglerne.

[Forbud mod at et institut låner kunden penge til at købe aktier i det pågældende institut og krav til hvilke aktier der kan tælle med i et instituts kapitalopgørelse]

- Først og fremmest gælder der et forbud mod, at et pengeinstitut udlåner penge til, at en kunde køber aktier, garantbeviser eller lignende i det pågældende institut.
- En overtrædelse af forbuddet kan straffes med bøde eller fængsel i indtil fire måneder.
- Forbuddet gælder imidlertid ikke for realkreditinstitutter og heller ikke for lånefinansieret aktieopkøb inden for samme koncern.
- Forbuddet for pengeinstitutterne har eksisteret siden 2009, og baggrunden for reglen er den praksis, man bl.a. kunne konstatere i Roskilde Bank, før banken krakkede i 2008. Her lånte banken sine kunder penge, så de kunne investere i Roskilde Bank aktier.

- Forbuddet har til formål at undgå en situation, hvor et pengeinstitut rådgiver kunder om køb af en banks egne aktier, og at et pengeinstitut dermed pumper sine solvenstal op ved at udlåne penge til kunders investering i banken.
- Det er ikke kun den danske lovgivning, der sætter grænser her. EU-kapitalkravsforordningen tager også stilling til denne praksis. I forordningen fremgår det, at aktier finansieret af et institut selv eller indirekte via en virksomhed i samme koncern *ikke* kan medregnes i hverken instituttets eller koncernens kapitalgrundlag.
- Tilfælde, hvor kunders køb af aktier finansieres indirekte, for eksempel via et koncernforbundet selskab tæller heller ikke med i instituttets eller koncernens kapitalgrundlag. Det vil sige, at et institut ikke kan omgå reglerne for lån til køb af egne aktier ved at låne kapital til et koncernforbundet selskab og få det koncernforbundne selskab til at finansiere en kundes aktieopkøb i instituttet.
- Det betyder i praksis, at selv hvis et realkreditinstitut måtte ønske at anvende en model som skitseret i Økonomisk Ugebrev, vil aktierne ikke kunne regnes med, når deres kapital skal opgøres.

God skik reglerne

- Derudover er der reglerne om god skik. God skik reglerne består af række forskellige bestemmelser, der tilsammen skal sikre, at kunderne får en fair behandling, når de indgår forretninger med en finansiel virksomhed.
- God skik reglerne har for det første en såkaldt general-klausul, som indebærer, at finansielle virksomheder skal handle redeligt og loyalt over for deres kunder.
- Et eksempel på en adfærd, der vil være i strid med generalklausulen, og som er relevant i forhold til det, vi taler om i dag, er det som man populært kalder ”noget for noget” praksis.
- Et eksempel på denne praksis er, at en bank tilskynder sine erhvervskunder til at købe aktier i banken, for at erhvervskunderne kan være betryggede i at bankens opbakning i deres låneengagementer fremover.
- En sådan praksis, hvor en finansiel virksomhed stiller krav om en modydelse, som er uvedkommende for den aftale, som kunden har indgået eller påtænker at indgå med den pågældende virksomhed er altså ulovlig.
- Derudover indeholder god skik også en rådgivningsforpligtelse, som pålægger instituttet at tilgodese kundernes

interesser og give kunderne et godt grundlag for at træffe deres beslutninger.

- Instituttet vil i den forbindelse skulle oplyse om alle relevante risici, og hvis instituttet er bekendt med, at lånet skal bruges til køb af aktier, er instituttet forpligtet til at oplyse om de risici, der er forbundet med at investere for lånte penge. Derudover er der en generel forpligtelse til at vurdere, om investeringen er egnet for kunden, herunder om kundens økonomi kan bære investeringen.
- Endelig er de finansielle virksomheder generelt forpligtede til at identificere og håndtere interessekonflikter, som måtte opstå mellem virksomheden og kunden.
- I denne sammenhæng betyder det, at den interesse som instituttet har i at få tilført kapital, ikke må øve indflydelse på hensynet til kundens bedste interesse og den investorbekyttelse, som kunden har krav på.

[Besvarelse af samrådsspørgsmål]

- Nu vil jeg besvare de konkrete spørgsmål, der er stillet af Morten Bødskov.

Ad spørgsmål L:

- *”Hvad er regeringens holdning til og vurdering af en forretningsmodel, hvor kunderne/låntagerne skal stille med aktiekapital til et realkreditinstitut ved optagelse af*

realkreditlån mod nedsat bidragssats, herunder bedes oplyst, om regeringen har overvejelser om at gøre en sådan forretningsmodel lovlig, hvis den ikke er lovlig efter gældende regler, eller om regeringen - hvis modellen er lovlig efter gældende regler - vil tage initiativ til at lukke en sådan mulighed i lovgivningen? Der henvises til omtale i Økonomisk Ugebrev (bl.a. nr. 29, 30 og 32/2017) og Forbrugerrådet Tænks henvendelse af 24. november 2017, jf. ERU alm. del - bilag 62.”

Svar på spørgsmål L:

- Som jeg netop har forklaret, udspringer de nuværende regler for institutters salg af egne aktier til deres kunder af erfaringerne, både før og under finanskrisen.
- Det var derfor *pengeinstitutterne*, der var i fokus, da man i 2009 besluttede at stramme reguleringen på området, ligesom der ikke var børsnoterede realkreditinstitutter på daværende tidspunkt.
- Reglerne omfatter som nævnt ikke realkreditinstitutter. Realkreditinstitutterne er til gengæld, ligesom alle andre finansielle virksomheder, omfattet af de almindelige godskik regler med den varetagelse af forbrugernes interesser de indebærer.

- Både penge- og realkreditinstitutter er derudover omfattet af EU-reglerne på området, som jeg har redegjort for. Som nævnt betyder EU-reglerne, at aktier finansieret af instituttet selv eller indirekte via en virksomhed i samme koncern *ikke* kan medregnes i instituttets kapital.
- Selvom modellen i princippet er mulig, er det tvivlsomt, om institutterne ville finde en sådan model interessant.
- Derudover er Nykredit som bekendt gået væk fra planen om børsnotering, hvilket gør modellen irrelevant. Der er ingen realkreditinstitutter for hvilke modellen aktuelt er relevant.
- I lyset af, at det imidlertid ikke kan udelukkes, at der i fremtiden kan opstå en situation, hvor f.eks. et realkreditinstitut ønsker at lade sig børsnotere vil jeg tage initiativ til en drøftelse i den finansielle forligskreds om vi bør justere reglerne på området.

Ad Spørgsmål M:

- *”Hvad er ministerens vurdering af og holdning til de bekymringer og uheldige følger, som der ifølge Forbrugerrådet Tænk er vedr. en forretningsmodel, hvor kunderne/låntagerne skal stille med aktiekapital til et realkreditinstitut ved optagelse af realkreditlån, jf. For-*

brugerrådet Tænks henvendelse af 24. november 2017 til erhvervsministeren?"

Svar Spørgsmål M:

- Jeg er enig med Forbrugerrådet i, at der kan være en række udfordringer ved en model for at tilføre kapital, der baserer sig på lånefinansieret køb af aktier.
- Som jeg har redegjort for er der ikke aktuelt eksempler på realkreditinstitutter, der vil kunne benytte en sådan model. Udfordringerne er altså aktuelt i realiteten ikke til stede.
- Jeg vil imidlertid som nævnt tage initiativ til en drøftelse i den finansielle forligskreds af om der er behov for at justere i reglerne.

Ad Spørgsmål N:

- *"Ministeren bedes redegøre for, om de udmeldinger og fortolkninger af gældende regler, som Finanstilsynet er citeret for i Økonomisk Ugebrev nr. 32 /2017, er korrekte, herunder om det bl.a. betyder, at et finansielt institut (pengeinstitut henholdsvis realkreditinstitut) efter gældende regler lovligt kan yde lån til køb af instituttets egne aktier - og evt. endda stille krav om det som forudsætning for andre engagementer - hvis blot instituttet*

har et børsnoteret holdingselskab som ejer af selve instituttet - eller alternativt, at instituttet har et helejet finansieringsselskab, som alene beskæftiger sig med rådgivning og udlån til køb af instituttets egne aktier?”

Svar Spørgsmål N:

- Jeg kan bekræfte, at Finanstilsynets oplysninger til Økonomisk Ugebrev, afspejler gældende ret.
- Som jeg allerede har redegjort for, er det efter de nuværende regler ikke tilladt for et pengeinstitut at yde lån til kunders investering i instituttets aktier, mens den samme begrænsning ikke gælder for et realkreditinstitut eller et koncernbundet selskab.
- Men som jeg også har forklaret, er finansielle institutter underlagt god skik reglerne.
- Som nævnt betyder forbuddet mod noget-for-noget i god skik-reglerne, at det ikke er tilladt for et realkreditinstitut at stille krav om tegning af aktier i instituttet som en forudsætning for at kunne indgå en aftale om optagelse af et realkreditlån.
- Realkreditinstitutter er derudover underlagt EU's regler, hvorved kapitalinstrumenter ikke kan være lånefinansieret af instituttet selv eller af koncernforbundne institutter for at kunne tælle med i institutternes kapitalopgørelser.

- Disse regler omfatter også en situation, hvor kunders køb af aktier finansieres indirekte, for eksempel via et koncernforbundet selskab. Det vil sige, at et institut ikke kan omgå reglerne for lån til køb af egne aktier ved at låne kapital til et koncernforbundet selskab og få det koncernforbundne selskab til at finansiere en kundes aktieopkøb i instituttet.

Ad Spørgsmål O:

- *”Ministeren bedes redegøre for, i hvilket omfang Finanstilsynet har været, aktuelt er eller kan forventes at blive inddraget i en proces vedr. en forretningsmodel i Nykredit, hvorefter kunderne skal stille med aktiekapital ved optagelse af realkreditlån, jf. omtalen i Økonomisk Ugebrev.”*

Svar på spørgsmål O:

- Nykredit har som bekendt besluttet ikke at lade sig børsnotere, men skaffe kapital ved at nogle pensionsinstitutter køber aktie i Nykredit.
- Derfor er Nykredits overvejelser om den model, der er skitseret i Økonomisk Ugebrev, og Finanstilsynets involvering heri, ikke længere aktuel.

- Finanstilsynet har imidlertid oplyst mig om, at såfremt et institut konkret påtænker sig at indføre en model, hvorefter kunderne skal købe aktier ved optagelse af et realkreditlån, vil Finanstilsynet som et naturligt led i tilsynsvirksomheden forholde sig hertil.
- En sådan model vil give anledning til en række overvejelser både i relation til instituttets forretningsmodel og kapitalforhold samt i relation til forbrugernes interesser.